

Økonomikonferanse

5. juni 2025

Moss
kommune

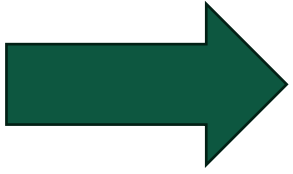
Program	Ansvarlig	Tid
Kl. 9.00 – Innledning	konstituert kommunedirektør	15 min
Kl. 9.15 – Tertialrapport	økonomisjef	15 min
Kl. 9.30 Agenda Kaupangrapportene – løypemelding/status		40 min
• Administrasjonsanalysen 2024	direktør stab	10 min
• Barneverntjeneste og sosialhjelp	konstituert direktør KOA	15 min
• Tjenestegjennomgang helse og mestring	konstituert direktør HM	15 min
Kl. 10.10 – Pause		10 min
Kl. 10.20 – Rullering av økonomiplan	økonomisjef	30 min
Kl. 10.50 – Avslutning	konstituert kommunedirektør	10 min

Moss
kommune

Tiden vi lever i

- Global økonomisk usikkerhet
- Sikkerhetspolitisk uro
 - Økt militær aktivitet og usikkerhet i Europa
 - Totalforsvaret i Norge
- Natur og klimautfordringer
- Demografiske endringer
- Sysselsetting

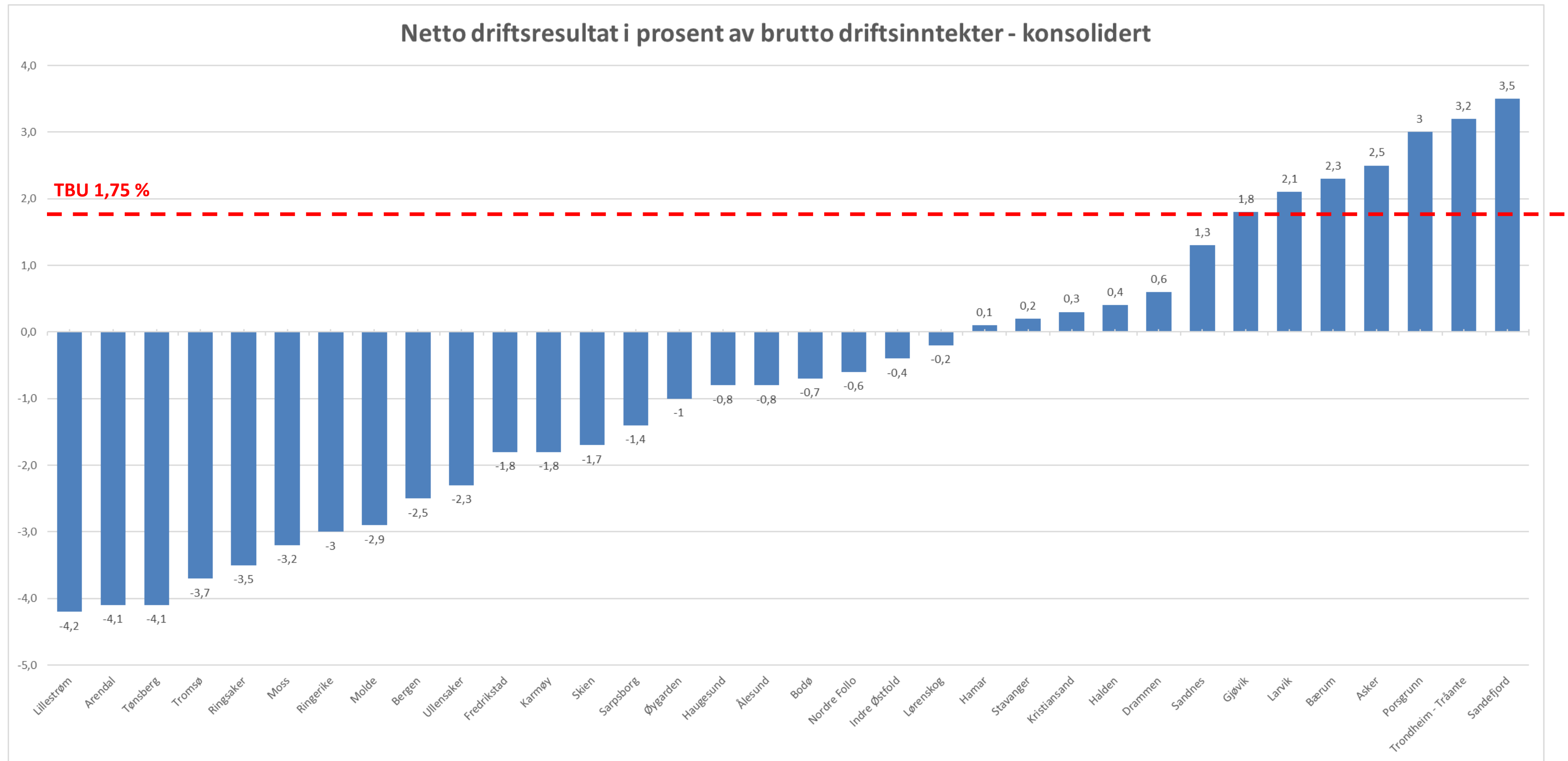
 Oppsummer: det blir flere oppgaver, det blir behov for prioriteringer, det er lite som tyder på at kommuner vil tilføres store overføringer.

Moss
kommune

Kommuneøkonomien er utfordret

- KS: mange år tilbake for å finne like dårlig resultat som i 2024

Moss
kommune

1. Tertial

Totaloversikt økonomi

Beløp i 1000

	Regnskap hiå. 2025	Budsjett 2025	Årsprognose	Prognose årsavvik
Sum generelle driftsinntekter	-1 347 078	-4 151 407	-4 164 276	12 869
Netto finansutgifter	10 537	87 422	87 422	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	0	-93 225	-93 225	0
Til disposisjon	-1 336 541	-4 157 210	-4 170 079	12 869
Kommunedirektør med stab	120 859	327 708	327 708	0
Kommunalområde kultur, oppvekst og aktivitet	653 089	1 899 336	1 910 636	-11 300
Kommunalområde plan, miljø og teknikk	55 678	189 157	189 157	0
Kommunalområde helse og mestring	571 936	1 510 633	1 537 233	-26 600
Fellesposter drift	333 677	230 376	229 045	1 331
Sum disponering	1 735 240	4 157 210	4 193 779	-36 569
Merforbruk +/-mindreforbruk -	398 699	0	23 700	-23 700

Moss
kommune

Hvordan skape forutsigbarhet i en uforutsigbar tid for innbyggere og ansatte i Moss kommune

- Økonomiplan med store nedtrekk – gjennomarbeidet – i all hovedsak gjennomførbart (viser ansvarlighet)
- To hovedprioriteter
 - økonomisk balanse/handlingsrom
 - sikre tillit til kommunens helse- og omsorgstjenester - kjernen i velferdssamfunnet)

Moss
kommune

Hva må til i Moss kommune (overordnet tall – rullering)

Beløp i millioner kroner	2026	2027	2028	2029
Netto driftsresultat i gjeldende økonomiplan – tall mindre enn 10 = bruk av fond	-11	-6	2	2
Sum økninger etter oppdatering av tall – plussbeløp betyr økning i netto utgifter	7	8	38	68
Netto driftsresultat før rullering	-18	-14	-36	-66
Målsetting om netto driftsresultat i kommende økonomiplan i prosent av driftsinntektene	0,3%	0,8%	1,3%	1,75%
Forslag om nye nedtrekk i forhold til oppdatering av tall i gjeldende økonomiplan	34	56	104	158
Netto driftsresultat i kommende økonomiplan	16	42	68	92
Disposisjonsfond per 31.12 – over 7 prosent av driftsinntektene i 2029	217	250	309	392

Moss
kommune

Tertialrapport 1 2025 - økonomi

Moss
kommune

Anslag for skatteinntekter settes ned

- Skatteanslaget i tertialrapporten baserer seg på KS-modellen etter revidert nasjonalbudsjett 2025. Anslaget settes ned med 66 millioner kroner. Skyldes tre forhold:
 - 1) Endringer i kommunenes inntektssystem fra 2025:
 - Skatt på utbytte ut av skattegrunnlaget og formueskatt halveres i løpet av to år
 - Kommunene får i stedet mer av inntektsskatten
 - Inntektsutjevningen økes fra 60 til 64 prosent i løpet av to år

Moss
kommune

Anslag for skatteinntekter forts.

- Kommuneproposisjon 2025 tilsa at endringene skulle være positive for Moss. Foreløpige fordelingstall tilsier ikke det. Reviderte tall kommer i november.
- I KS-modell etter vedtatt statsbudsjett 2025 er det lagt til grunn at skatteinntektene per innbygger i Moss kommune er 91,9 prosent av landsgjennomsnittet. Ser nå ut til å ikke bli mer enn 90 prosent. Effekt **47** millioner kroner – netto **18** millioner kroner

2) Kommunens opprinnelige skatteanslag var **15** millioner kroner høyere enn det nasjonale anslag tilsa. Ingen motsats i form av økt inntektsutjevning

3) Lavere skatteanslag i RNB 2025 for landet som helhet gir **4** millioner kroner lavere skatteanslag for Moss kommune. Oppveies av lavere kostnadsvekst

Moss
kommune

Rammetilskuddet øker

- Rammetilskuddet øker med 78,9 millioner kroner grunnet følgende:
 - Økt inntektsutjevning jf. lavere skatteanslag: 29 millioner kroner
 - Ny offentlig AFP fra 1. januar 2025 som dekkes gjennom økt rammetilskudd – usikkert anslag tilsier at kommunen får 34,8 millioner kroner
 - Stortingets forlik om SFO og barnehage: 10,4 millioner kroner
 - Tre statlige korreksjoner: 4,6 millioner kroner

Moss
kommune

Fellesposter – MKE

- Bakteppe: Variasjoner i strømprisene har ført til at det har vært utfordrende å sette gode anslag i overføringslinjene til MKE. Skjedde både i 2023 og i 2024.
- MKE hadde et mindreforbruk på strøm i 2024 som styrket disposisjonsfondet med 8,7 millioner kroner.
- Økt rentenivå på 0,25 prosentpoeng tilsier en økning i MKEs renteutgifter på 4,3 millioner kroner. Foreslår at dette dekkes av nevnte fondsøkning.
- Anslag prisvekst reduseres med 0,2 prosentpoeng. Ser ut til å skyldes lavere energikostnader. Foreslår å redusere overføringslinjen med 4 millioner kroner grunnet dette.

Moss
kommune

Fellesposter – Lønn og pensjon

Avsatt beløp til KLP på fellesposter ble satt 30 millioner kroner for høyt. Anslaget tas nå ned.

Ny offentlig AFP, jf. omtale under rammetilskudd

Redusert lønnsvekst med 0,1 prosentpoeng gir en reduksjon på 3 millioner kroner til post avsatt til lønnsvekst

Foreslår å bruke 50 millioner kroner ekstra av premiefondet for å redusere premieavvik fra og med 2026. Må ses i sammenheng med en overføring over 250 millioner kroner til premiefondet grunnet god avkastning i 2024 for KLP

Moss
kommune

Stab og kommunalområder

- Stab og PMT melder om balanse.
- KOA har et netto merforbruk på 11,3 millioner kroner. Tallet etter februar var 15 millioner kroner. Merforbruket skyldes i hovedsak barnevern og sosialhjelp. Mindreforbruk på inkluderingsområdet, holder igjen sentrale midler samt vakante stillinger reduserer merforbruket opp mot 16 millioner kroner.
- HM melder om et merforbruk på 26,6 millioner kroner. Tallet etter februar var 32 millioner kroner. Merforbruket skyldes økte kostnader til heldøgns omsorgstjenester, tjenestekjøp fra private leverandører og to hengepartier.

Moss
kommune

Oppsummering og veien videre de neste månedene

- Merforbruk etter februar for KOA og HM var 47 millioner kroner
- Merforbruk etter 1. tertial for KOA og HM er 37,9 millioner kroner. Foreslår å budsjettregulere 14,2 millioner kroner slik at gjenstående beløp er 23,7 millioner kroner
- Merforbruket på 23,7 millioner kroner må det arbeides videre med. Målet er at merforbruket skal være i null ved årsslutt
- Det vil parallelt vurderes om det er behov for å legge frem en sak til politisk behandling i september – ikke vente til 2. tertial

Moss
kommune

Agenda Kaupangrapportene – løypemelding/status

Moss
kommune

Mangfoldige Moss – skapende, varmere, grønnere

Løypemelding/status

- Are: 10 minutter
- Hege: 15 minutter
- Helen: 15 minutter

Administrasjonsanalysen

Administrasjonsanalysen Agenda Kaupang 06.09.2024:

- Administrativ bestilling (telling av årsverk og regnskapstall)

Styrker

- Intern bevisstgjøring av ressursbruk og til videre bruk ved prioriteringer mellom oppgaver i stab (drift, linjestøtte, nærstøtte og utvikling), samt til videre bruk i arbeidet med effektivisering
- Kan ta direkte kontakte med kommuner om spørsmål om årsverksfordeling og prioriteringer med ref. administrasjonsanalysen

Svakheter

- Få utvalgte større kommuner sammenligninger i året man deltar
- KOSTRA-funksjon 120 administrasjon; ulik **kvalitativ** føring mellom kommuner
- Datainnsamling med oppgaver/årsverk avhengig av en **kvalitativ** rapporteringen fra den enkelte kommune (eksempel oppgaver organisert i linjen som nærstøtte)

Moss
kommune

Nedtrekk i rammen for kommunedirektør med stab

Kuttkrav om nedtrekk ramme – kuttprosess stab (jf. kommunestyrets juni vedtak 061/24):

	2025	2026
Sum	8.520.000	11.520.000

Kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2025-2028:

	2025	2026
Kommunedirektøren administrative tiltak	7.659.000	10.534.000
Politiske tiltak	2.344.000	2.294.000
Sum	10.003.000	12.828.000

Kommunestyrets vedtak 151/24 økonomiplan:

	2025	2026
Kommunedirektøren administrative tiltak	7.659.000	10.534.000
Politiske tiltak	1.977.000	1.708.000
Sum	9.636.000	12.242.000

Kommunedirektør administrative tiltak 2025:

- Stab har ikke høy turnover, men har lagt ned stillinger ved naturlig avgang og holder stillinger ledige.
- Lønn- og sosiale kostnader 8,69. mill. kr. og omfordelt til å dekke kommunens fellesutgifter med 0,5 mill. kr.

Moss
kommune

Stab årsverksreduksjoner 2020-2025

	2020	2025
Moss kommune folketall 1. kvartal	49273	52646
Moss kommune inkl. MKEiendom antall ansatte 01.01.	3537	3945
Moss kommune stab administrative årsverk 31.12.	133,55	112,10

Moss
kommune

Barnevern - hovedfunn

- Potensiale for reduserte kostnader og økt kvalitet i tjenesten
- Kostnader omtrent 20 mill over sammenliknbare kommuner
- Bemanningsstabilitet
- Satse på forebygging og egenproduksjon
- Tydeligere prioritering av tiltak
- Reduksjon av forsterkning i fosterhjem
- Gjennomgå ettervern til innbyggere over 18 år
- Følge opp gevinster av prosjektene «Tett på» og «Familiekontakten»
- Tilsyn

Reduksjon i kostnad knyttet til tiltak

Anbefaling	Status
Satsning på forebygging og egenproduksjon	• Tett på jobber i krevende saker. • Flere saker med eksterne tiltak følges nå opp av barnevernets egne ansatte.
Tydeligere prioritering av tiltak	• Styringsdialog innføres (halvårlig og omfattende gjennomgang av alle saker, er del av tilsynsarbeidet).
Reduksjon av forsterkning til fosterhjem	• Nasjonal kriteriemodell for vurdering av frikjøp er tatt i bruk.
Gjennomgå ettervernssaker	• Arbeidet med ettervern er omstrukturert
Følge opp gevinster av «Tett på» og «Familiekontaktene»	• Erfaringer fra tiltakene følges opp. Det vil ta tid før de langsiktige effektene kan vurderes sikkert.

Videre potensiale for besparelser

Område	Videre potensiale
Egenproduksjon	Redusere bruk av kommersielle avlastningstilbud
Styringsdialog	Økt kapasitet og effektsikring
Forsterkning fosterhjem	Videre innstramming opp mot nasjonale føringer. Rammevilkår er av betydning for rekruttering.
Ettervern	God og effektiv overgang til voksenlivet, kan korte ned ettervernsperioden
Tiltak «Tett på»	Spille stor rolle i unngåelse og avslutning av institusjonsplasseringer.

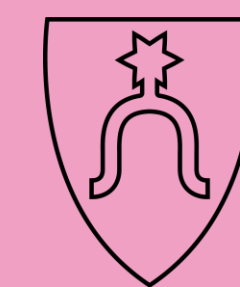

Moss
kommune

NAV – Hovedfunn

- ▶ Moss kommune har høyere utgifter til økonomisk sosialhjelp enn sammenliknbare kommuner:
- ▶ Høy utbetaling av sosialhjelp per mottaker
- ▶ Stor andel av sosialhjelpsmottakerne har mottatt sosialhjelp over lang tid
- ▶ En stor andel av ressursene går til forvaltningen av sosialhjelpsordningen, og betydelig lavere ressursbruk på oppfølging og virkemiddelbruk

Potensiale for innsparing opp mot 30 mill ved reduksjon av stønadslengde og 5 % i sosialhjelpstilfeller

Moss
kommune

Hva er gjennomført av tiltak

Anbefaling	Status
Gjennomgang av saksbehandlingen	Gjennomgang av retningslinjer, opplæring og registreringskvalitet
Gjennomgang av organisering	Omorganisering, skille på fag og personalledelse. Mer planlagt oppfølging vs drop in/ad hoc
Tilpasset oppfølgingsbistand	Aktivitetsplikt, vilkår og arbeidsrettet oppfølging tydeliggjort i saksbehandling
Vurdere kommunalt aktiviseringstiltak	- Fremlagt sak om aktivitetsplikt. Jobbkafe og jobbtreff er etablert. - Bruk av statlige tiltak - Utvikling av nytt statlig tiltak, opp mot aktivitetsplikten.
Samhandling	Etablert samarbeid om nødboligoppfølging og Jobbsjansen

Svak positiv trend, men fortsatt store behov

- Tidligere år har det vært stor økning i utbetalt økonomisk sosialhjelp per år.
- Farten er nå noe redusert, fremdeles en økning, men lavere enn snitt KPI
- Meldt merforbruk på kr 6 mill mot budsjett
- Økning totalt i antall langtidsmottakere av sosialhjelp, men reduksjon i gruppa med forsørgeransvar
- Nedgang i utbetalinger til krisehjelp med 0,3 mill(17,6%)sammenliknet med 2024
- Nedgang i utbetalinger til midlertidig bolig sammenliknet med i fjor på 1,2 mill (26%)
- Arbeid med tiltakene fortsetter, med særlig vekt på arbeidsretting

Moss
kommune

Helse og mestring - hovedfunn

- **Pleie og omsorgstjenester:** Moss har høyere utgifter til pleie- og omsorgstjenester enn sammenlignbare kommuner. Høye enhetskostnader i institusjoner og boliger med heldøgns omsorg. Høy andel eldre med pleie- og omsorgstjenester. Har lavere andel i sykehjem, men flere i bolig med heldøgns omsorg.
- **Hjemmetjenester:** Lav ansikt-til-ansikt-tid (34,5%) sammenlignet med andre kommuner. Stor andel brukere med vedtak under 2,5 timer per uke. Har høyere andel som mottar hjemmesykepleie og praktisk bistand. Har lavere prioritering av årsverk i hjemmesykepleien og lavere kapasitet per hjemmesykepleiemottaker.
- **Saksbehandling:** Potensial for tydeligere målformuleringer og dokumentert ressursfokus i saksbehandlingen. Behov for raskere avklaringer og mer ressursorientert saksbehandling.
- **Boliger:** Få relevante boformer for den demografisk utviklingen.

Moss
kommune

Helse og mestring - hovedfunn

- **Teknologi:** Lav bruk av teknologi og teknologistøtte i helse- og omsorgstjenestene.
- **Sykefravær:** Høyt sykefravær i flere av virksomhetene. Høy andel variabel lønn ift. fastlønnsbudsjett.
- **Potensiale for reduserte kostnader og økt kvalitet i tjenesten:** Betydelig potensial for å redusere kostnadsnivå innen flere tjenesteområder.
- Teoretisk handlingsrom anslått fra ca. 40-90 millioner kroner avhengig av graden av tjenestetilpasning og effektivisering som realiseres.

Moss
kommune

Helse og mestring – gjennomførte tiltak

Pleie og omsorgstjenester	Hjemmetjenester
• Oppgavedeling • Redusere nattjenesten • Redusere antall KAD-senger • Avvikle tjenestekjøp (barneboliger)	• Heve terskelen for å få hjelp • Mottak for å sikre riktig tjeneste • Samhandling på tvers i hjemmesykepleie • Effektiv bruk av fagsystem • Redusere nattjenesten

Helse og mestring - gjennomførte tiltak

Saksbehandling	Boliger
• Prosjekt samhandling	• Omgjøre Eddaveien omsorgsboliger til trygghetsboliger (i arbeid)
Teknologi	Sykefravær
• Bedre utnyttelse av løsninger som allerede er innført (e-lås, medisindispensere og signalanlegg) • Kartlagt muligheter for å innført digital hjemmesykepleie	• Prosjekt økt grunnbemanning

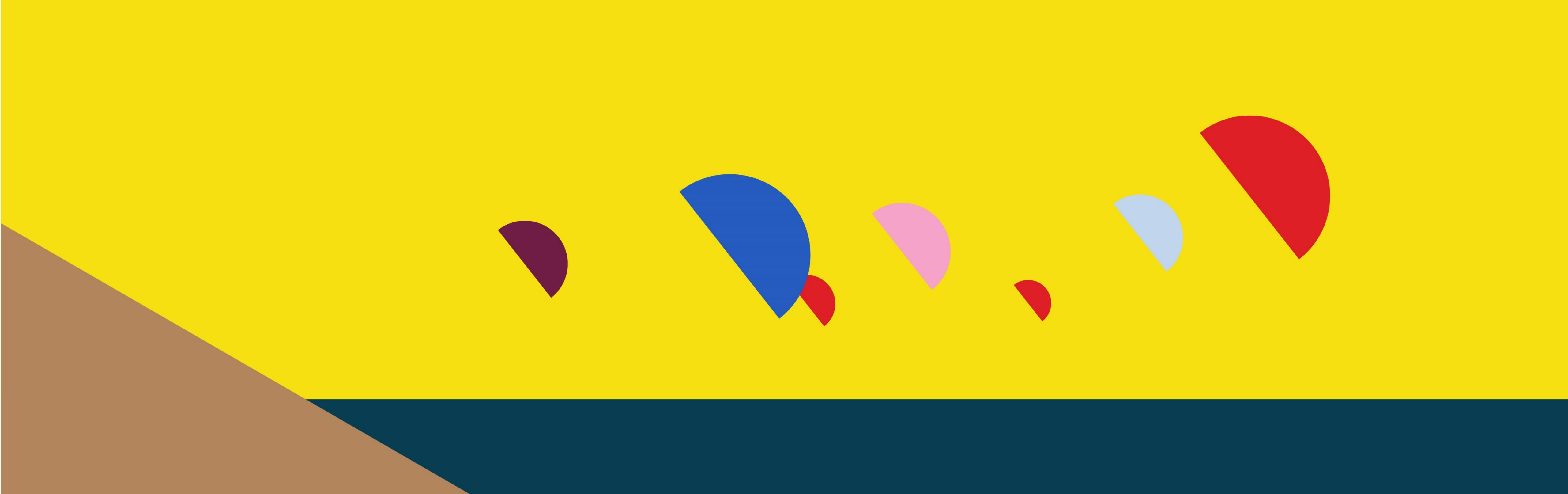
Moss
kommune

Helse og mestring – tiltak det jobbes videre med

- Økt nærvær
- Heltid og alternative arbeidstidsordninger
- Kompetanse og kompetanseutvikling
- Tydeligere prioritering av tiltak
- Bedre ressursutnyttelse ved innføring av velferdsteknologi
- Rett nivå på tjenester (jmf. prosjekt samhandling)
- Organisering av tjenester for å sikre bærekraft
- Satse på mestring og forebygging- ressurstilnærming

Moss
kommune

Rullering av økonomiplan

Moss
kommune

Mangfoldige Moss – skapende, varmere, grønnere

Oppdatering av tallgrunnlaget fra gjeldende økonomiplan

Beløp i millioner kroner (minusbeløp er bra)	2026	2027	2028	2029
Ressurskrevende tjenester og basistilskudd, jf. tertialrapport	14	14	14	14
Lavere deflator 2025 (lønn og strøm), jf. tertialrapport	-7	-7	-7	-7
Overbudsjettering KLP, jf. tertialrapport	-30	-30	-30	-30
Økt bruk av premiefond 2025, jf. tertialrapport	-8	-8	-8	-8
Merforbruk HM og barnevern 24 – kun lagt inn i 2025 i gjeldende plan	25	0	0	0
Omstilling – ny vurdering av potensialet	10	5	5	5
Nye nedtrekk 2027 og 2028 uten tiltak legges inn igjen	0	30	60	60
Helårsvirkning Nøkkeland fra 2029	0	0	0	8
Økte amortiseringskostnader fra 2028 til 2029	0	0	0	22
Sum endringer stab, kommunalområder og fellesposter	4	4	34	64

Moss
kommune

Oppdatering av tallgrunnlaget forts.

Beløp i millioner kroner (minusbeløp er bra)	2026	2027	2028	2029
Nullstilling av offensivt skatteanslag, jf. tertialrapport	15	15	15	15
Skatteinntekter per innbygger – 90 % av landsgjennomsnittet, jf. tert. rapport	7	7	7	7
Forskuttering økt rammetilskudd omtalt i saksframlegg til øk. plan	15	15	15	15
Korrigeringer i statsbudsjett 2025, jf. redusert deflator	-3	-3	-3	-3
Endring skatt og rammetilskudd i kommuneproposisjonen	-14	-13	-13	-13
Sum økninger sentrale inntekter	3	4	4	4
Økte utgifter AFP fra 1. januar forutsettes kompensert av økt rammetilskudd				
Økt rammetilskudd grunnet demografi. Blir klart først til høsten				
Vurderer mulig endring av rentenivå først til høsten – 5,0 i 2025; 4,0 fra 2026				

Moss
kommune

Oppsummering av oppdatering av tallgrunnlaget

Beløp i millioner kroner	2026	2027	2028	2029
Sum økninger – plussbeløp betyr økning i netto utgifter	7	8	38	68
Netto driftsresultat i gjeldende plan – negativt resultat = bruk av fond	-11	-6	2	2
Netto driftsresultat før rullering	-18	-14	-36	-66
Netto driftsresultat før rullering i prosent av driftsinntektene	-0,4	-0,3	-0,7	-0,7

Moss
kommune

Langsiktig investeringsprogram basert på befolkningsprognoser

- Antall innbyggere i Moss kommune økte med nærmere 6,9 prosent i perioden 2020-2024. Kun fire andre store kommuner hadde større vekst.
- Antall innbyggere kommer fortsatt til å vokse. Fram til 2035 vil det føre til behov for større investeringer både inne heldøgns omsorgsplasser og skolesektoren, jf. kommunestyre-saker i april og juni

Antall innbyggere per 31.12	2020	2025	2030	2035	Endring 25-35
6-15 år	5 763	5 665	5 641	5 891	4,0 %
80+ år	2 434	3 088	4 046	4 609	49,3 %
Alle aldersgrupper	49 668	52 993	55 388	58 548	10,5 %

Moss
kommune

Skisse til investeringsnivå i perioden 2026-2035

Investeringer i varige driftsmidler 2026-2027	800
To svært store investeringer etter planperiode 2026-2029, men innen 2035	1 500
Investeringsnivå utenom i perioden 2028-2035 – 350 mill. kroner per år	2 800
Sum investeringer i varige driftsmidler i perioden 2026-2035	5 100

- Beløp i millioner kroner, 2025-priser og eksklusive investeringer VA
- Gjennomsnittlig investeringsnivå på 510 millioner kroner per år i perioden 2026-2035, jf. 380 mill. kr i 2020-2024
- Gjennomsnittlige investeringsnivå på 667 millioner kroner per år i perioden 2030-2035
- **Viktig å skape rom for investeringene som vil komme!**

Amortiseringskostnadene øker med 80 mill. kroner i perioden 2025 til 2030 – kortfattet forklaring nedenfor

- Premieavvik = pensjonspremie minus pensjonskostnader. Premieavvik et år utgiftsføres (amortiseres) de sju påfølgende årene
- Hadde stort premiefond i KLP etter sammenslåingen. En god del av fondet er blitt brukt for å redusere premieavviket
- Premieavviket var rundt null i perioden 2020-2022. Førte til lave amortiseringskostnader sammenlignet med andre kommuner
- Fra 2023 nærmer Moss kommune seg på et «normalnivå» for større kommuner – grenser for hvor mye som kan tas ut av premiefondet
- Samme nivå for amortiseringskostnadene som andre kommuner i 2030
- *Kommuneproposisjonen omtaler pensjonskostnadene. Hva vil det bety?*

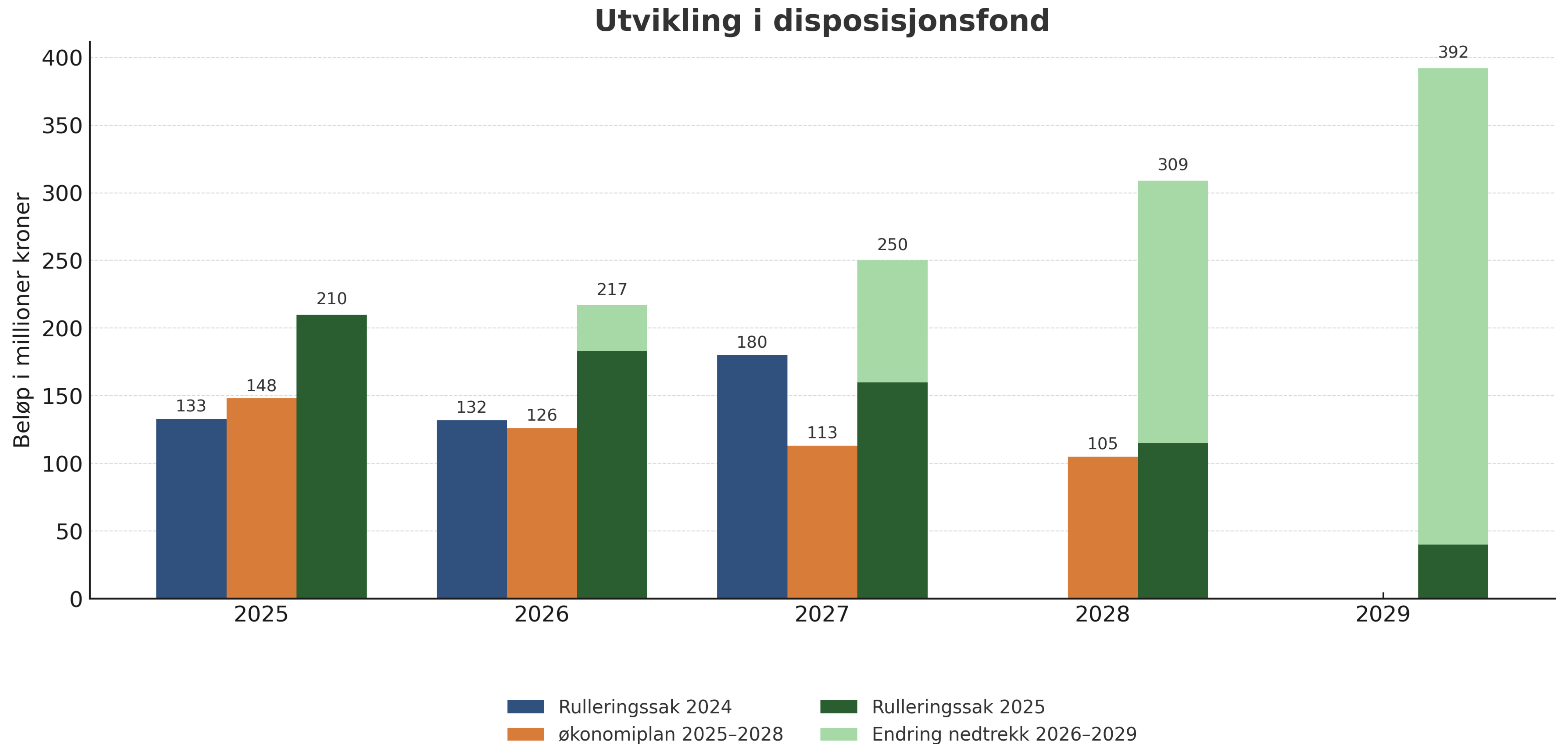

Moss
kommune

Veien videre m.h.t netto driftsresultat og prosess

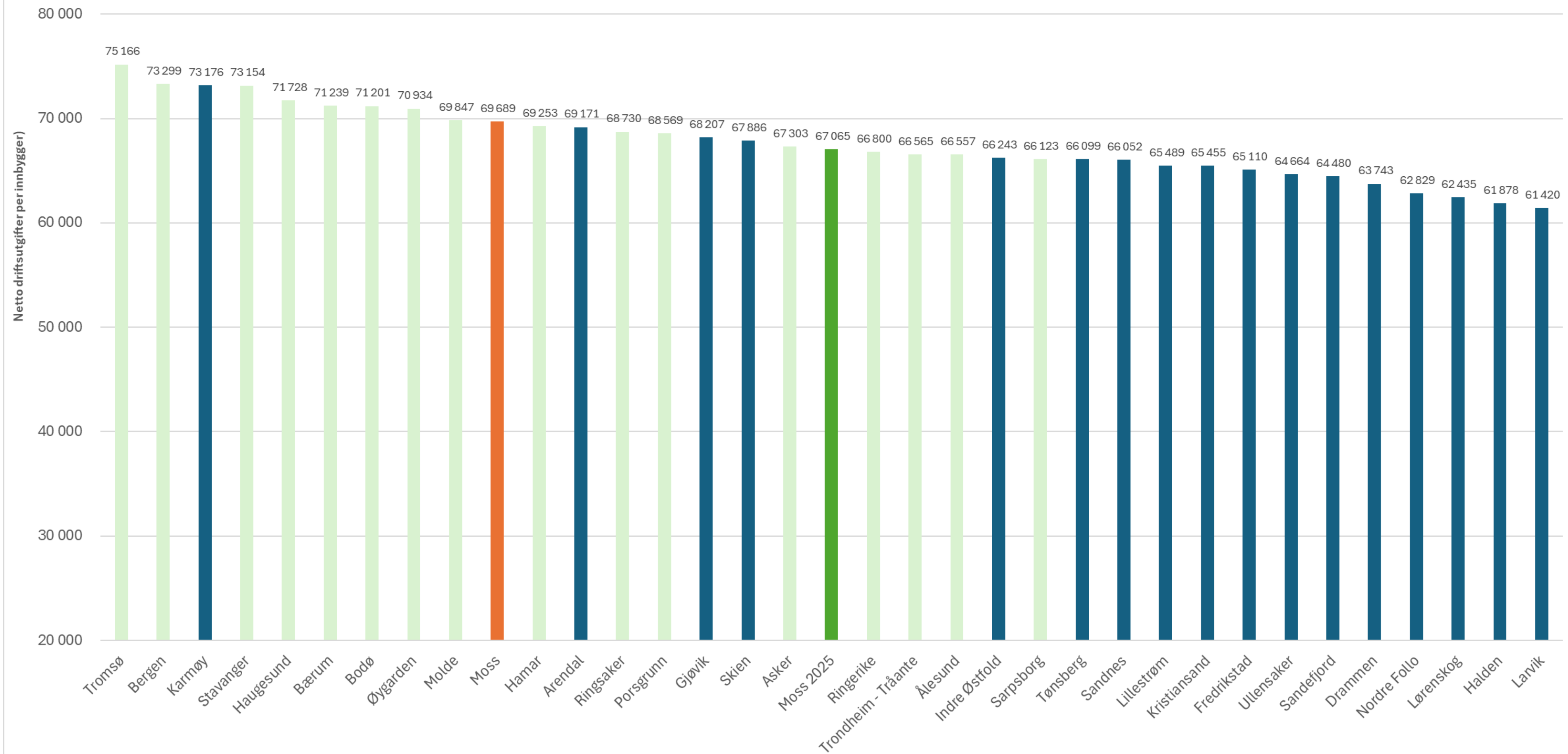
- Det bør være et mål å øke netto driftsresultat gradvis gjennom kommende planperiode fra 0,3 prosent i 2026 til 1,75 prosent i 2029, jf. TBUs anbefaling. Dette vil gi økte disposisjonsfondsmidler
- Investeringskissen tilsier svært store investeringer i perioden 2030-2035
- Viktig å skape rom for disse investeringene:
 - Dels for at de kan delfinansieres gjennom bruk av disposisjonsfondsmidler
 - Dels for at investeringene vil ha driftsmessige konsekvenser

Prognose for disposisjonsfond i kommende planperiode

Hvordan sammenligne oss med andre kommuner?

Netto driftsutgifter per innbygger - korrigert for utgiftsbehov, VAR, pensjon, avskrivninger

- Kommuner med blå søyler har skatteinntekter og eiendoms-skatt på Moss kommunes nivå eller lavere. Moss med to søyler.
- Sarpsborg har flyttet seg 7 plasser til høyre siden 2022.
- Nordre Follo ligger lavt og skal redusere ytterligere
- Sandefjord: Virker som de arbeider godt på økonomisiden.

Moss
kommune

Avslutning

Moss
kommune

Nedtrekk og hvordan lete videre

- Nedtrekk som er vedtatt for 2025 er betydelige – nærmere 200 millioner kroner
- Det er behov for å bruke andre halvår 2025 for å lykkes med de store nedtrekkene i 2026 som allerede er vedtatt
- Vi vil fremme sak om nye nedtrekk inneværende år hvis behov
- I kommende økonomiplan blir det forslag om nye nedtrekk fra 2026 – KOSTRA-sammenligninger med andre store kommuner og vurdere nedtrekkene de har planlagt
- Videre må vi arbeide med nye nedtrekk fra 2027 i første del av 2026.
- Ny økonomikonferanse 18. september
- Vi ønsker større involvering enn det vi har hatt tidligere.

Moss
kommune

Takk for oppmerksomheten!